

РЪКОВОДСТВО ЗА ДЕТСКИ И ОСНОВНИ УЧИТЕЛИ

Одобрено отъ М-ото на Народ. Просвѣта съ окръжно № 2915 отъ 26. IX. 1935 год.

Помагало по пѣние — обучение и забави — за първоначалнитѣ училища, гимназиитѣ, гимназичитѣ, педагогическитѣ училища и др.

- 1) „Съдържанието“ или новъ методъ за преподаване пѣние и слухоу и ноту — въ първоначалнитѣ училища и гимназиитѣ — (издана) — приготвила се е II промѣно и допълнено издание.
- 2) „Начални пѣсни“ — муз. сборникъ отъ 146 предимно народни пѣсни съ новъ училищенъ текстъ, *наредена по трезвонно по тоново обемъ и силбени съ подробенъ коментаръ* — одобрена отъ М-то съ № 3642 и 4543/1926 г.
- 3) „Школни пѣсень“ — муз. сборникъ съ много учебни пѣсни, дуети и хорове — одобрена отъ М-то съ № 18120/1926 г. (издана)
- 4) „На златокрилитѣ“ — сборникъ I, пѣсни за соло, дуети и хоръ съ аккомпаниментъ на тавло
- 5) „На златокрилитѣ“ — сборникъ II
- 6) „На България“ — сборникъ отъ младежки патриотични пѣсни за голѣкъ хоръ — одобрена съ № 28450/1924 г.
- 7) „Детски музикални сцени и мелодекламации“ — сборникъ одобрена съ № 4092/17 г.
- 8) „Пъснолюбво букварче“ (Нотарче)
- 9) „Годината въ пѣсни“ — муз. сборникъ — А) за първоначалното училище, частъ I; пѣсни за I и II отдѣленя съ аккомпаниментъ на цигулка и китара — одобрена съ № 3049/12. II. 1931 г.
- 10) „Годината въ пѣсни“ — муз. сборникъ — Б) за гимназията и гимназията, частъ I — Есень — одобрена съ № 3049/12. II. 1931 г.
- 11) „Албумъ за мални музиканти“ — пѣсни съ аккомпаниментъ на тавло — одобрена съ № 3049/12. II. 1931 г.
 - 1) „Калинке-Маличиче“
 - 2) „Скъжинка“
 - 3) „Първото писмо“
 - 4) „Ахъ, чуда ношъ!“ (Коледна пѣсень)
- 12) „Самоучителъ по ноту пѣние“ — III ново промѣно и допълнено издание. — Учебникъ съставенъ по принципитѣ на „Съдържанието“; целъ: напълно самостоятелно пѣние още отъ първия урокъ. — до пълна музикална грамотностъ. Съдържка 120 солфежи и 100 I, 2, 3- и 4-гласни пѣсни и канони съ текстъ, наредени строго прогресивно за пѣне à prima vista. Одобрена съ № 26891/1928 г.

70
Забележка 1. Като учебникъ въ училищата „Самоучителъ“ се изписва само *направо отъ автора* и то *по специална цена*.
Забележка 2. Скъпо и за останалитѣ книги, *когато се изписватъ направо отъ автора и въ предлата*, се прави 25% от скъпъ.

Адресъ: Бор. Тричковъ, София, бул. „Дондуковъ“ 79.

ЦЕНА 70 ЛЕВА

Предговоръ

Тъй като първиятъ ми Сборникъ съ игри и пѣсни бѣше приетъ много добре отъ колежитѣ и въ скоро време изчерпанъ, замислихъ новъ, вмѣсто да препечатвамъ първия.

„Игри и пѣсни“ съдържа и по-новъ и по-разнообразенъ материалъ.

Игритѣ сж пригодени за деца отъ различни възрасти и различни сезони. При това, постаряхъ се да остави доста свобода по отношение на начинитѣ и движенията на отдѣлнитѣ игри, за да могатъ децата сами да се вживяватъ въ играта и свободно да изразятъ своето настроение и разбирание.

Почти всѣка отъ даденитѣ игри може да се разшири и разнообрази, било за въ класъ, било за сцена.

Децата обичатъ игритѣ. Тѣ изживяватъ цѣлия си животъ въ игра. И изкуството на всѣки учителъ е да умѣе да имъ подобере подходящи игри.

Ще бѣда доволна, ако предлаганитъ сборникъ може да послужи на колежитѣ ми съ подходящъ материалъ при работата имъ съ децата.

АВТОРКАТА

ДЕТСКИ МОЛИТВИ

Благий Татко

Музика: Г. Свѣчко

1. Благий Татко, нашъ небесний
Що създахъ си свѣтъ чудес- ний

Тебѣ се молимъ ний ле- ца- та * за- па- зи- ни Ти сърдце- та.

1. Благий татко нашъ небесний,
що създахъ си свѣтъ чудесни,
Тебѣ се молимъ ний децата,
запази ни ти сърдцата.

2. Да сме весели и здрави,
търпеливи, услужливи,
да сме кротки и послушни
благн, вѣрни, добородушни.

М. П.

* Малкиятъ нотички се пѣятъ, само ако децата безъ кръсъкъ може да взематъ тѣзи тонове.

О, Господи, учи ме

Музика: Г. Свѣчко

1. О, Гос- по- ди, учи- ме, съсъ- умъ ме на- да-

СИГНАЛИ ЗА ТИШИНА

Звънче звъни

При удране на звънчеца, или изобщо, когато учителката иска да прибере децата, вмѣсто да вика или да подкача всѣко поотдѣлно, по-приятно, мило и резултатно е да запѣе следната мелодия:

Музика Г. Сѣчко.

Учителката пѣе

Звън-че звъ-ни, хей, де-ца, топ-ки и
кук-ли по мѣс-та едно две три.

Звънче звъни, хей деца,
Топки и кукли по мѣста!
И децата седнали,
До като кажа: едно, две, три!

М. П.

Слушайте пѣсничката, децата неусетно прибиратъ своите играчки и сѣдатъ по мѣстата си.

Всѣкое детенце умно

Презъ време на часа, за въдворяване на тишина, удобно е да се запѣе следната мелодия:

Учителката пѣе

Музика: Г. Сѣчко

Всѣ-ко е де-тен-це ум-но Зна-е да се-ди без-шум-но

ри О, Гос-по-ди, па-зи ме отъ зло-то и бе-ди.

2. На татко милий, мама,
Ти здраве подари,
Че грижатъ се и двама
За мене отъ зори.

3. Въ училището всички
Щастливи ни стори,
Годината да минемъ
Възъ пѣсни и игри.

Г. Сѣчко.

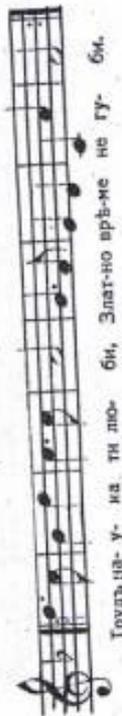
МАРШОВЕ ЗА МАЛКИТЪ УЧЕНИЦИ

Ставай рано

Музика: Г. Съчко

1. Ставай рано при зорни Доръ е слънце задъ горни.

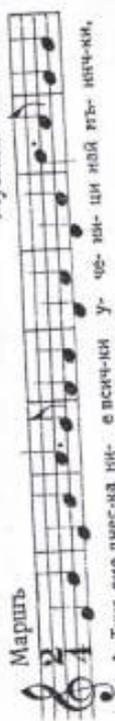

Трудна ука ти лобни, Златно връме на губни.

1 Ставай рано при зори, 2. Мнѣ, чисти се всѣкъ день,
Доръ е слънце задъ гори, Бѣжъ отъ вѣздухъ разваденъ,
Трудъ, наука ти лобни, Кой е вчесагъ и омнѣ,
Златно време на губни, Той е весель, заръвъ и чистъ

Забаваче

Музика: Г. Съчко

1. Тукъ сме днеска ни е всични ученици най най учени,

радостно си пѣемъ дѣсния съсъ игрички най чу дѣсния

Тихо, тихо, тихичко!

Всѣкое летенце умно
Знае да седи безшумно.
Тихо, тихо, тихичко!
Тихо, тихо, тихичко!

М. П.

Пѣсенъта се повтѣря два, три пѣтъ, до пълното умри-
рѣзаче на дѣщата.

✓ Тукъ сме днеска вие всички
Ученици най мънички,
Радостно си пъемъ пѣсни,
Съ играчки все чудесни.

М. П.

Първи май

Маршово

Музика: Г. Сѣчко

Пър-вий май, пър-вий май, а- ган-це-то блъ-е.
Пър-вий май, пър-вий май, сла-це-то си-я-е

Пър-вий май, пър-вий май, сла-вей-че-то пѣ-е.
Пър-вий май, пър-вий май, всъ-кий да и гра-е.

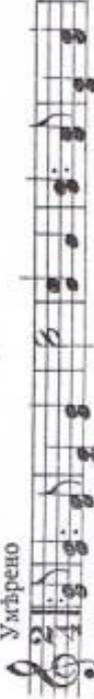
1. Първи май, първи май, Първи май, първи май,
Атащето блъе. Слъщето сияе,
Първи май, първи май, Първи май, първи май,
Славейчето пѣе. Всѣки да играе.

К. Величковъ,

* Ако пѣсенъта се пѣе презъ пѣния месецъ, по удебенъ ще е, амѣ-сто „първи май“, да се пѣе „весель май“.

Пѣсень на туристигѣ

Умѣрено

1. О-би-ча-ме го-ри-тъ, о-би-ча-ме по-

де-та, о-би-ча-ме рѣ-ки-тъ в'ро-ди-на-на-та ни

Припявъ. Бърао.

сва-та та. Къмъ гѣхъ лѣ-ти-ме ний, за гѣхъ сър-це ни

бий, у-ра! на-предъ къмъ гѣхъ съсь пѣе-ни и съсь смѣхъ.

2. Обичаме простора
и сѣнкитѣ лебели,
че тамо следъ умора
ний ставаме по-смѣли.

3. Обичаме пѣвцитѣ
крилати и свободни
обичаме скалитѣ,
усон непроходни.

Припявъ. Къмъ гѣхъ летиме. Припявъ. Къмъ гѣхъ летиме
ний.

Л. Бобевски.

Ваканция

Маршово

Музика: Г. Сѣчко

1. Сбо-гомъ кни-ти и пи-сал-ни и дру-га-ри мел-ки

ще се срѣнемъ палъ на е-сень с'ин-ко-ве и пѣ-сень.

1. Както зимата изтече
и е лѣто вече,
тъй учебната година
неусѣтно мина.

2. Сбогомъ, класна стайо, прашна
ти не бѣше страшна
и на тебе, чинѣ корави,
хайде много здраве.

3 Сбогомъ, книги и писалки
и другари малки,
ще се срещнемъ пакъ на есень
съ викове и пѣсень.

4 Тебъ, учителю нашъ мили,
дето сме морили,
Сбогомъ и не ни забравай,
всичко ни прощавай!

Ваканция

Маршово

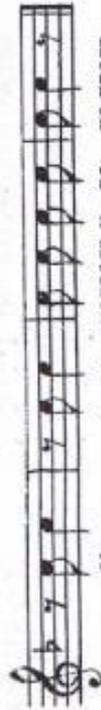

Музика: Г. Съчко.

1. Свърши се за-ми-на, у-чеб-ня-та го-ди-
2. Цѣф-тя пакъ в'по-ля-та ни кимватъ съ съглава

на следъ трудъ на у-ка, за-поч-ватъ и-гри.
— и слѣдъ чо ни ви-ка за пѣс-ни и-гра,

У-ра, у-ра напредъ у-ра напредъ.

3. То бѣше, що бѣше,
Свободни сме сега.
Хей, Слънчо, цѣтенца,
Здравейте — ура!

ГИМНАСТИЧЕСКИ УПРАЖНЕНИЯ ЗА МАЛКИТЪ ЮНАЦИ

По двама все напредъ

(Маршъ)

1. По два-ма все на-предъ, ни тръг-ва-ме на-предъ на

предъ и все на-предъ, вър-ви-ме ни подъ редъ, на-редъ.

1. По двама все напредъ
Ний тръгваме наредъ
Напредъ и все напредъ,
Вървиме ний подъ редъ.

3. Ний мирно ще застанемъ,
Игритъ ще захванемъ,
Хипъ, хипъ, ура, ура,
Готови за игра!

2. Спираме на мѣсто,
Обърнати въ дѣсно,
Тъй правиме си мѣсто
На лѣво и на дѣсно.

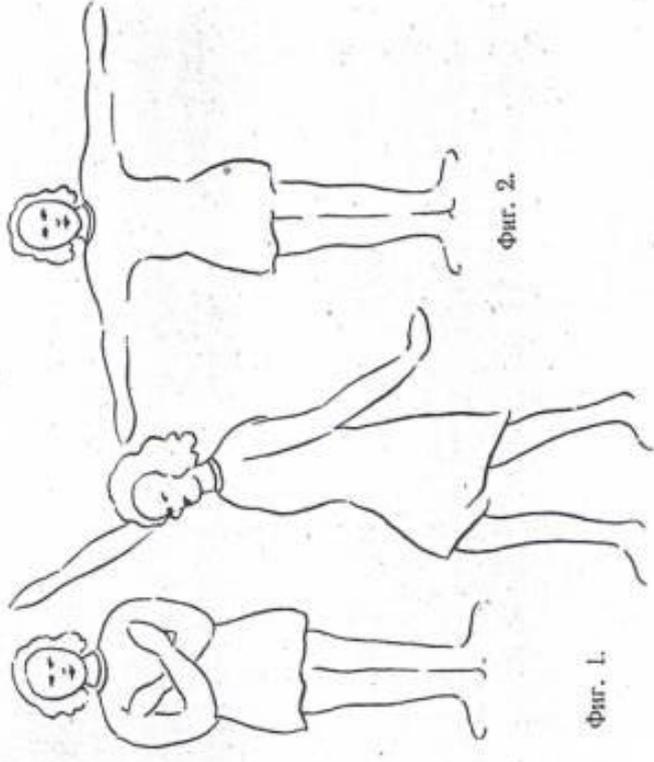
4. После маршъ на лѣво,
Тръгваме направо,
Съсъ пѣсни и игрички
Растеме ние всички.

ХОДЪ НА ДЕЙЖЕНИЯТА

При първия куплетъ десната се нареждатъ по двама и маршируватъ въ прави редцици, или въ кръгъ.

При втория куплетъ, спиратъ се на мѣсто, обръщатъ се на дѣсно и взиматъ разстояние съ рѣцетъ въ страни.

Третиятъ куплетъ пѣятъ безъ движениа и почватъ упражнениа подъ ръководството на учителката. Следъ упражнениа десната пѣятъ четвъртия куплетъ, като изривяватъ редцици, обръщатъ се на лѣво и тръгватъ напредъ.

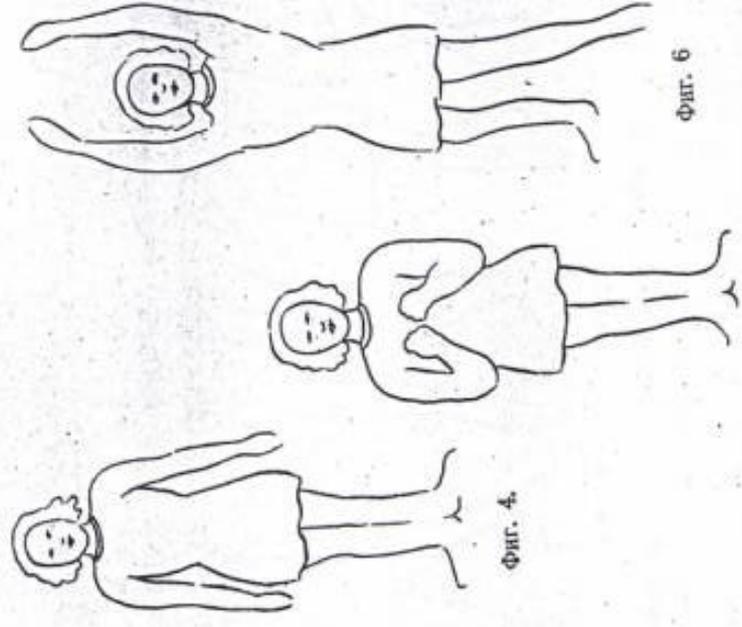
Фиг. 1.

Фиг. 2.

Фиг. 3.

I — Краката прибрали, а ръцетѣ кръстосани предѣ гърдитѣ. (Фиг. 1.)
 1. Вдишване съ разгваряне ръцетѣ въ страни хоризонтално. (Фиг. 2.)
 2. Издишване съ прибиране ръцетѣ предѣ гърдитѣ. (Фиг. 1.) (6 пжти.)

II — Краката прибрали, ръцетѣ кръстосани предѣ гърдитѣ, като при първото упражненіе. (Фиг. 1.)
 1. Стъпка напредѣ съ дѣсния кракъ, дѣсната ража горе, а лѣвата назадѣ. (Фиг. 3.)
 2. Краката прибрали, ръцетѣ кръстосани предѣ гърдитѣ. (Фиг. 1.)
 3. Стъпка напредѣ съ лѣвия кракъ, лѣвата ража горе, а дѣсната назадѣ.
 4. Както 2. — Краката прибрали и ръцетѣ кръстосани предѣ гърдитѣ. (Фиг. 1.) (6 пжти.)

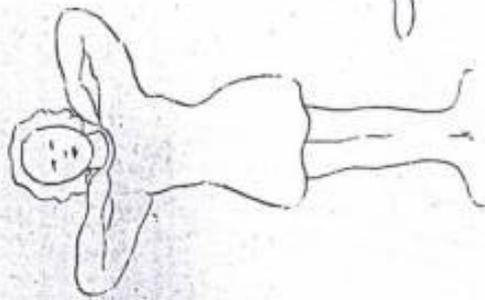
Фиг. 4.

Фиг. 5.

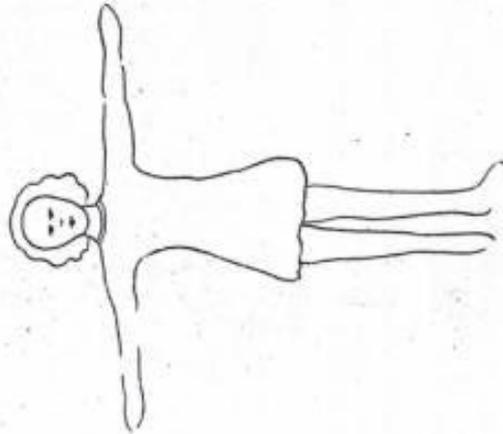
Фиг. 6.

III — Ръцетѣ долу, свити въ юмрукъ, краката прибрали. (Фиг. 4.)

1. Стъпка съ дѣсния кракъ напредѣ, ръцетѣ бавно се издигатѣ въ страни, свити отъ лактитѣ на височина до раменетѣ. (Фиг. 5.)
 2. Стъпка напредѣ съ лѣвия кракъ, ръцетѣ се издигатѣ нагоре успоредно една на друга. (Фиг. 6.)
 3. Стъпка съ дѣсния кракъ напредѣ, свиване на ръцетѣ въ лактитѣ съ юмруци до мишицитѣ. (Фиг. 5.)
 4. Стъпка напредѣ съ лѣвия кракъ, ръцетѣ долу. (Фиг. 4) (6 пжти)

Фиг. 7

Фиг. 8

IV. — Ръцетѣ на раменетѣ, лекти хоризонтално, краката прибраны. (Фиг. 7.)

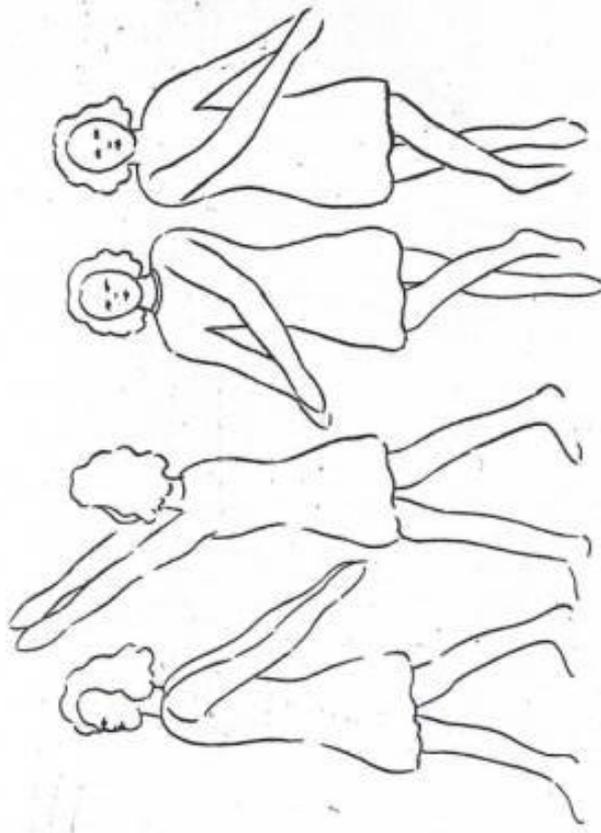
1. Стъпка въ дѣсно съ дѣсния кракъ, рѣцетѣ въ страни хоризонтално. (Фиг. 8.)

2. Кракътъ прибранъ, рѣцетѣ на раменетѣ. (Фиг. 7.)

3. Стъпка въ лѣво съ лѣвия кракъ, рѣцетѣ хоризонтално въ страни.

4. Краката прибраны, рѣцетѣ на раменетѣ. (Фиг. 7.)

(6 пати)

Фиг. 10.

Фиг. 9.

Фиг. 11.

Фиг. 12.

V. — 1. Стъпка напредъ съ дѣсния кракъ, рѣцетѣ се издигатъ леко успоредно, напредъ малко нагоре. (Фиг. 9.)

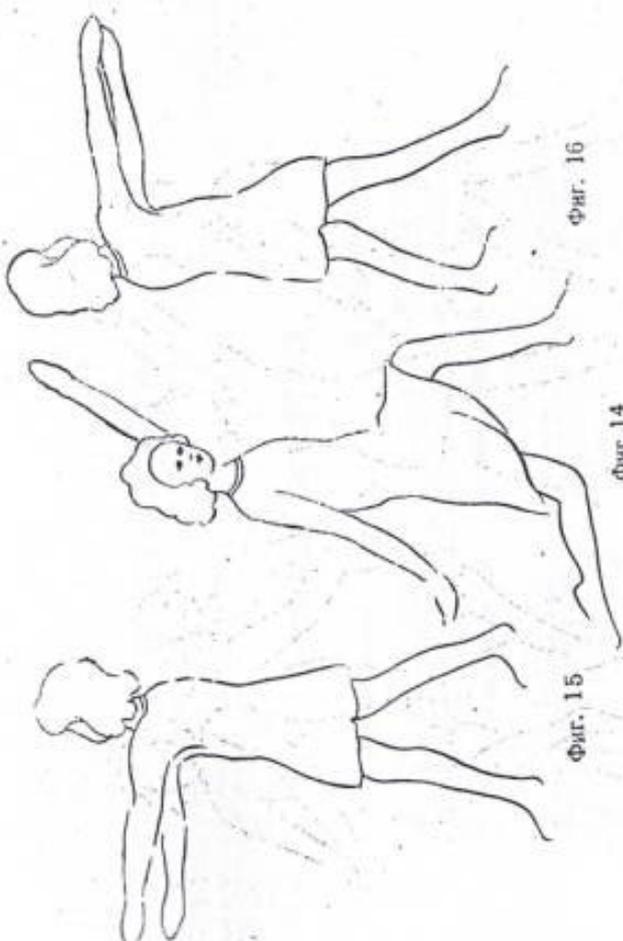
2. Стъпка напредъ съ лѣвия кракъ, рѣцетѣ напредъ (6 пати).

Фиг. 10.

VI. — 1. Дѣсниятъ кракъ се издига напредъ и се прегъва предъ лѣвия. Тѣлото отъ кръста се извиа въ лѣво. Рѣцетѣ се издигатъ напредъ малко нагоре, извиити въ лѣво. (Фиг. 11)

2. Лѣвиятъ кракъ леко се налива напредъ и се подгъва предъ дѣсния. Тѣлото отъ кръста се извиа въ дѣсно, рѣцетѣ напредъ, малко нагоре, извиити въ дѣсно, въ обратна страна. (Фиг. 12.)

(6 пати.)

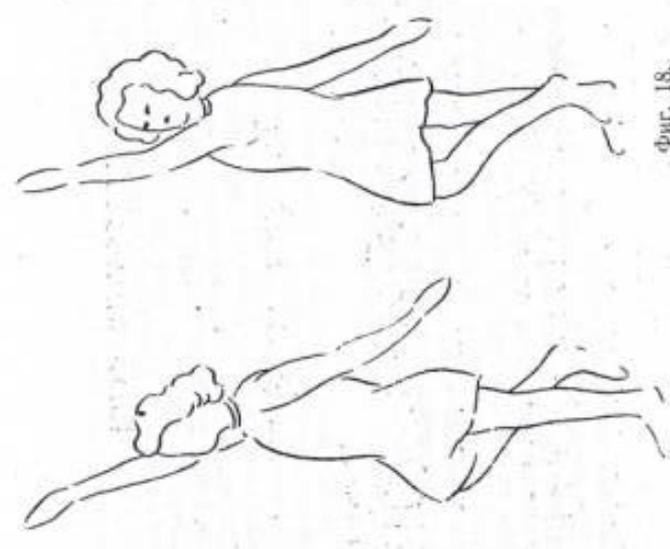
Фиг. 15

Фиг. 14

Фиг. 16

- VII. — 1. Стъпка напредъ съ дѣсния кракъ, дѣсната рѣка горе, лѣвата назадъ. (Фиг. 13.)
 2. Кѣткане на лѣвото колѣно, рѣцетѣ въ сѣщото положение. (Фиг. 14.)
 3. Изправяне, рѣцетѣ въ сѣщото положение. (Фиг. 3.)
 4. Стъпка напредъ съ лѣвия кракъ, лѣвата рѣка горе, дѣсната назадъ. (Сѣщото въ обратна страна.)
 5. Кѣткане на дѣсното колѣно, рѣцетѣ въ сѣщото положение.
 6. Изправяне, рѣцетѣ въ сѣщото положение.

- VIII. — 1. Крачка напредъ съ дѣсния кракъ, рѣцетѣ напредъ, дѣсната надъ лѣвата, дланитѣ една срещу друга. (Фиг. 15.)
 2. Крачка напредъ съ лѣвия кракъ, плѣскане съ рѣцетѣ. (Фиг. 16.)
 3. Крачка напредъ съ дѣсния кракъ, рѣцетѣ напредъ, лѣвата надъ дѣсната, длани една срещу друга.
 4. Крачка напредъ съ лѣвия кракъ, плѣскане съ рѣцетѣ. (6 пѣти.)

Фиг. 17.

Фиг. 18.

- IX. — 1. Дѣснитѣ кракъ свить въ колѣното, дѣсната рѣка горе. (Фиг. 17.)
 2. Лѣвиятъ кракъ свить въ колѣното, лѣвата рѣка горе. (Фиг. 18.) (6 пѣти.)

ПОДВИЖНИ ИГРИ

Лекокрила пеперудка

Умѣрено бързо

Музика: Г. Сѣчко

1. Ле-ко-кри-ла пе-пе-ру-да, Ва-мъ дру-гур-ка
нѣж- на ми-ла Тя ле-ти отъ-цѣвѣтъ на цвѣтъ...
1. 2. #

по цѣль Бо-жий свѣтъ И лет-ватъ да-лече.

* За втория куплетъ

1. Лекокрила пеперудка,
Вамъ другарка нежна мила,
Тя лети отъ цвѣтъ на цвѣтъ.
По цѣль Божий свѣтъ.

3. Тра ла, ла, ла, ла, ла,
Ла, ла, ла, — (цѣлата мело-
дия се изгѣва съ ла, ла, ла...)

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата стоятъ по мѣстата си, или сж нарелени въ кръгъ.
Избиратъ си едно дете за пеперудка, която хвърчи въ кръга,
докато всичкигъ пѣватъ първиятъ куплетъ.

Когато пѣятъ: Избира си цвѣтенце, едно хубаво
детенце*, детето пеперудка се спира предъ едно дете.
При думитъ: Тѣ подаватъ си рѣчици и литватъ далечъ*,

пеперудката и избраното дете се хващатъ и съсъ право
изопнати раце, силно се въртятъ.

При запѣване на третиятъ куплетъ, детето и пеперудката
се отпущатъ и съ леки движения на рѣцетъ се обикалятъ,
като при последнитъ думи съ летене отиватъ по мѣстата си.

За по-голъмо разнообразие, при третиятъ стихъ могатъ
да се дадатъ фигурки, които да се играятъ едновременно отъ
всячки деца.

Напримѣръ: улавятъ се пеперудката, детето и всичкигъ
деца отъ кръгътъ по две. Правятъ две люлейни стѣпки на
мѣсто съ движение на рѣцетъ въ лѣво и въ дѣсно. Отпущатъ
се и съ леко махане на рѣцетъ се въртятъ на мѣсто.

Или уловени както при по-горния случай, правятъ две
люлейни стѣпки на мѣсто съ движение на рѣцетъ, а после
съ силно изопнати раце се въртятъ.

Презъ цѣлото време всички деца пѣятъ.

При пѣене на първия куплетъ се лѣве първа волта, а
при втория, само втора волта.

Майско хорце

Музика: Г. Сѣчко

Бързо
Хопъ,
це. Срътъ-цѣвъ-тъ-та Крайни-ва-та Тя е ле-ко на ду-ша та.

1. Хопъ, хопъ, хопъ, хопъ, хопъ,
На хорце,
Да си тропнемъ отъ срънце
Средъ цвѣята, край нивята,
Тя е леко на душата.

2. Хопъ, хопъ, хопъ, хопъ, хопъ,
Кой не знай,
Какъ е хубавъ китенъ май,
Средъ цвѣята, край нивята,
Тя е леко на душата.
Ранъ Босилекъ.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата са заловени за ръце на хоро. Четири стъпки на дясно, стъпка на място със дясния крак и сканане на смятия, стъпка на място със левия крак и сканане на смятия. Но най-често децата обичат да играят свободно хоро, безъ броеви стъпки.

Познаване чрезъ мимики

Музика: Г. Сѣчко

Умѣрено

1. Как-во е туй, как-во е туй познай-те ви, как-во е туй!

Отговоръ:

За-ю ба-ю, за-ю ба-ю и т. ч.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата се раздѣлянт на две групи — една срещу друга. Първата група нарича себе си тайно зайчета, или кончета, косачи, свирачи, шивачи и пр. Тѣ правятъ движения подражания избраното име, като вървятъ групово или въ редица срещу втората група и пѣятъ: „Какво е туй, какво е туй?“ Втората група се мълчи да познае по движенията избраното име и отговаря: „зай-баю, зай-баю“ или „кончета, кончета“ и пр.

Ако съ отпатнаи първата група извика „Да и тичатъ до първото си място, а втората група ги гоши и когото улови, отива за тѣхънъ играчи.“ Ако ли пъкъ не съ познали подражанието, първигъ се връщатъ спокойно, безъ тичане, като отговарятъ „Не, не, не познахте ви!“

Играта се повтаря докато буди интересъ.

Скачай, топке

Музика: Г. Сѣчко

1. Ска-чай, ска-чай топ-ке, а'в'в'в-ду-ха пе-ти

отъ рж-ка на рж-ка ти-чай бър-зо ти.

1. Скачай, скачай, топке,
Въ въздуха лети,
Отъ ржка, на ржка,
Тичай бързо ти

2. Който те инапустне
Нека, нека знай,
Че навънъ, че на вънъ
Ще почака той.

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Играе се по текста.
Въ кръгъ, или по мѣстата, децата си подаватъ топката и пѣятъ. Който я изпустне излиза отъ редицата.
Видоизмѣнения:

1. Топката може да се поддържа презъ едно, или нѣколко деца.
2. Въ срѣдата застава едно по оинто дете и то поддържа топката въ кръгъ, подредъ, или на когото си иска.
3. Може да се играе съ нѣколко топки едновременно.

Юнакъ заю

Музика: Г. Сѣчко

Хороводна

1. За-ю ба-ю скокъ подскокъ паничель в'емня трапъ дол-божъ.

Майка и пилеца

Умѣрено

Музика: Г. Сѣвко

Сле-те де-чи-ца спо-кой-но сле-те вѣзѣ

„сла-ди-чѣкъ“ сънь Нѣж-но ви май-ка за-

ви-ва с'ѣс-нич-ка слад-ко прис-пи-ва.

Оживено

Се-га сме са-мич-ки, да лигнемъ катъ птички, да и-демъ се-

стрички в'градинката всички да и-демъ да и-

демъ да и-демъ се-мич-ки.

М а й к а т а :
 Спете дечица спокійно,
 Спете въ сладичкъ сънь,
 Нѣжно ви майка завива,
 С'ѣсничка сладко приспива.

Пилеца т а :

Пиу, пиу, пиу,
 Сега сме самички,
 Да литнемъ катъ птички,
 Да идемъ сестрички
 Въ градината всички,
 Да идемъ, да идемъ,
 Да идемъ самички.

М а й к а т а :

Пилеца мон, къде стѣ?
 Нося храница за васъ.
 Майчица ви утешете,
 В'жши се всички върнете 2
 Кой ще се грижи за вази,
 Кой ще отъ врагъ да ви назн,
 Майчица ви утешете, 2
 В'жши се всички върнете
 М. П.

Предварително нареждане: Децата се улавятъ за ръце въ кръгъ.

Избиратъ се 10 деца за пилеца, които се зувшатъ едно до друго въ срълата — спятъ. Избира се едно дете за майка, което първа рече надъ пилеца т а . А друго дете се избира за катка. То стои вънъ отъ кръга и дебне.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Детето майка пѣ първия куплетъ само и приспива пилеца т а „Спете лечица“...

Следъ мако пилеца т а запискуватъ „пиу, пиу“..... и запѣватъ втория куплетъ „Сега сме самички“ и т. н. При последнитѣ думи всички весело подскочатъ на различни страни.

Котката ги вижда и се спуска да ги лови. Всѣко уловено пилеце излиза отъ кръга, а тѣзи, които успѣватъ да избѣгатъ вършатъ се въ гнѣздото.

Майката се връща и като не намира всичкитѣ си пилеца, неспокойно се разжъла да ги търси и жално пѣе третитѣ куплетъ „Пилеца мон“....

Музика: Ив. Кавалджиевъ

2. Днеска татка го наляхъ,
 вчера баба завалихъ,
 а пъкъ Шаро, то се знай,
 съ мене вече не играй.
 И тъй вече ставамъ азъ,
 все по-силенъ всѣки часъ
3. Богъ Исусъ ми подари
 нови дрехи и пари,
 и отъ съмнало все яйъ,
 да раста голѣмъ, голѣмъ.
 Да се чукнемъ, та да знамъ
 кой отъ насъ е по-голѣмъ

Дора Габе.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Избиратъ се 8, или 16 играчи.
 Сжитъ се нареждатъ едни срещу други. Останалитъ
 деца пѣятъ:
 „Заю-баю, я ела,
 съ твоята шарена кола“—Избранитъ деца играятъ
 ржечница на мѣсто.
 „Дай червено яйчице,
 дръжъ го съ дветъ си ржце.“—Играчитъ смѣнятъ
 мѣстата си.
 „Да се чукнемъ, та да знамъ
 кой отъ насъ е по-голѣмъ.“—Играятъ ржечница
 на мѣсто съ полузавъртане надѣсно и после надѣво.
 „Днеска татка го надвяхъ“—Срѣщатъ се въ
 срѣдата.
 „Вчера баба завалихъ“. Децата отъ едната редица
 клѣкатъ, всѣко дете отъ другата редица улавя за ржка
 клекналого си другарче и се върти около него.
 „А пъкъ Шаро, то се знай,
 съ мене вече не играй“:—Отпватъ по мѣстата си.
 „Тъй заглето ставмъ азъ,
 все по-силенъ, по-голѣмъ.“—Децата се улавятъ
 полъ ржка въ две редици, така улвени се срѣщатъ въ

срѣдата, пушатъ се и се връщатъ по мѣстата си.

„Богъ Исусъ ми подари
 нови дрехи и пари.“—Редництъ се срѣщатъ, улавятъ
 се по четири съ дѣснитъ си ржце горе и играятъ надѣсно.

„И отъ съмнало все яйъ,
 да раста голѣмъ, голѣмъ.“—Отпушатъ се и велната
 се улавятъ за лѣвнитъ ржце горе и по четири играятъ въ лѣво

„Да се чукнемъ, та да знамъ,
 кой отъ насъ е по-голѣмъ.“—Всички се улавятъ
 за ржце, играятъ напредъ въ кръгъ, после назадъ. Отпушатъ
 ржце, завъртватъ се около себе си. При повторението пакъ се
 улавятъ за ржце, играятъ напредъ, после назадъ.

*) Презъ цѣлото време се играе леко и съ жина стжка
 на ржченица. Презъ време на играта, когато ржцетъ сж сво-
 бодни, може леко да се махатъ люлейно или на кръста.

ПЛАСТИКА И РИТЪМЪ

Предварителни бележки

Природата е неизчерпаемъ изворъ отъ готовъ материалъ за игри.

Всичко въ нея е движение, ритъмъ и музика.

Вижте само съ каква чудна пластика и възна музика растатъ цвѣтата, люлягътъ вѣнчета и разгваратъ цвѣтчетата си!

Какъ воюно се гонатъ вълнитъ на рѣката!

И вейкитъ зелени, подухвани отъ вѣтѣра, колко леко играятъ и сладко припѣватъ на гората.

Ами капчицитъ дъждовни — съ какъв чуденъ ритъмъ, съ каква бързина тичатъ изъ въздуха и звънятъ по стѣклата! И снѣжинкитъ бѣли, като леки пеперудки, воюно прехвъркватъ и стелятъ земята.

Пѣтъ нека горскитъ сърнички и всичкитъ птички да вземемъ за примѣръ въ нашитъ игрички.

Да, единъ голѣмъ дѣлъ отъ нашитъ игри би трѣбвало да сѣ чисто подражателни. Да подражаваме на природата и да се слѣдемъ съ ритъма, пластиката и музиката на това велико сърце на майката природа, което е неизчерпаемъ изворъ на енергия, която движи цѣлъ свѣтъ.

Казвамъ, нека почерпимъ игри направо отъ природата, безъ специални конкретизирани движения. Природата се движи извѣтъ всѣкакви рамки. Нека ѝ подражаваме.

Въ настоящия отдѣлъ азъ изнасямъ нѣколко подражателни пластични игри. — При всѣка игра е дадена и музика. Желателно е да се спазва настроението, което дава мелодията и текста, ако такъвъ е даденъ.

Постарямъ, движението да се приближава въкъмъ тия на природата, къмъ тия на живота.

ЦВѢТА

Баяно

Музика: Г. Сѣчко

Святъ при- ве- де- ни цвѣ- ня- та ча- катъ
Святъ при- ве- де- ни цвѣ- ня- та ми- на

слѣн- че- ви- я дѣтъ, Ти- хо, ти- хо,
слѣн- че- ви- я рекъ, Ти- хо, ти- хо,

се про- буж- датъ прѣс- катъ в- ро- мать,
вечъ на- став- ва, ноц- на- та тѣ ма.

Валсво

Тихъ вѣт- рецъ ги за- ло- дя- ва, тра- не

нѣж- но- то стѣб- ло, цвѣт- ни чаш- ни се раз-

твѣ- ритъ прѣс- катъ в- ро- мать

Съ затворени уста весело.

Ла, ла, ла, ла, ла, ла, М., М., М., М.,
ла, ла, ла, ла, ла, ла, М., М., М., М.,
ла, ла, ла, ла, ла, ла, М., М., М., М.,
ла, ла, ла, ла, ла, ла, М., М., М., М.,

ХОДЪ НА ИГРАТА

При първия такт десета леко тичатъ, а на втория такт скачатъ като козичка намѣсто. Сжщото повтарятъ при третия и четвъртия тактове. (Повтаря се отначало).

Следующитъ четири такта десета се движатъ съ бавни стъпки и приведени, като че пасатъ козички.

Останалата мелодия ще послужи на десета да играатъ валсови стъпки въ свободенъ редъ по две, или на малки групички.

Козичкигъ се скриватъ въ близката гора, подъ звукитъ на първигъ 8 такта отъ мелодията.

Ръка

Музика: Г. Съчко

Балсово

подвѣнене... ..

тичанне... ..

Не по-малко интересна и оригинална е ритмичната игра „Ръка“
Подражание на люлѣщи и плискани се вълни.

ХОДЪ НА ДВИЖЕНИЯТА

Нареждатъ се десета въ кръгъ или въ 2 успоредни редъци.

При свирене на първигъ четири такта, всички правятъ лека люлейна стъпка на мѣсто съ издигане на крака, като едновременно и ржцетъ се движатъ плавно — назадъ, напредъ и горе; напредъ, назадъ, напредъ и горе и т. н. . . . успоредни едана на друга.

При 5, 6, 7 и 8 тактъ — бавни стъпки напредъ съ движение на ржцетъ — успоредни въ страни.

При 9-и тактъ — тичане напредъ съ ситни стъпки, ржцетъ косо назадъ.

При 10-и тактъ — съ леко скачане ржцетъ се изхвърлятъ напредъ и нагоре.

При 11 и 12-ия тактъ имаме сжщото: тичане както (9) и скачане както (10).

При 13, 14, 15 и 16-ия тактъ, тъй както десета сж едно следъ друго, въ тѣсни редци, улавятъ се за ржце и се движатъ съ бавни стъпки напредъ.

За по-вече оригиналностъ десета могатъ да се нареждатъ въ три успоредни редци на крачка разстояние, като срдната изостане две крачки назадъ.

Фигуритъ могатъ да се разнообразятъ при повтаряне на мелодията. Десета могатъ да се обгвкватъ въ сини рокли. Така играта ще стане удобна за изнасяне и на сцена.

Игра

Музика: Г. Съчко

Весело

Хоро

Друсь, друсь, друсь, друсь, друсь,

Часовникъ

Често пѣти чрезъ музика можемъ да организираме детскитѣ движения.

Напримѣръ, тъй както се занимаватъ децата свободно, да се засвири горната мелодия.

При I-во темпо всѣки продължава да се занимава самъ. Наблюдението говори, че децата се повлияватъ отъ ритъма и движенията имъ ставатъ ритмични.

При II-ро темпо тѣ се улавятъ на хоро и весело играятъ обикновено хоро съ думитѣ:

Хайде всички тукъ

Тъй единъ за другъ

Да си тропнемъ отъ сърдце.

При последнитѣ тактове „друсъ, друсъ . . .“ рамо

до рамо скачатъ на мѣсто.

Освежъ по този начинъ, мелодията, може да се използва

съ други фигури, комбинирани отъ децата или учителката.

Музика: Г. Сѣчко

Много ритмично.

Съсъ главница тикъ тикъ такъ такъ съсъ ржцетѣ тикъ тикъ такъ такъ

съсъ краката и ржцетѣ такъ такъ тикъ такъ тикъ такъ тикъ такъ такъ

ХОДЪ НА ИГРАТА

При часовника децата се нареждатъ въ кръгъ, а въ сръдлата стои едно дете.

Пѣвнето е по-отсѣчено и наподобява по-скоро тракането на часовниковия механизъмъ.

„Съсъ главница тикъ, тикъ, такъ, такъ, такъ“ — децата клатятъ глави на лѣво и на дѣсно, отсѣчено и ритмично.

„Съсъ ржцетѣ тикъ, тикъ, такъ, такъ“ — децата махатъ ржце подъ такта на музиката въ лѣво и дѣсно.

„Съсъ краката и ржцетѣ и пр.“ — децата тѣпчатъ на едно мѣсто и махатъ съ ржце, като при маршировка.

Сѣячъ

Музика: Г. Сѣчко

Спокойно

1. Чисто се-ме пше-ни-че-но да по-сѣемъ днесъ на-предъ

Да по-ник-не да из-растне да на-кра-ни цѣлий свѣтъ.

ХОДЪ НА ДВИЖЕНИЯТА

Децата се нареждатъ въ успоредни редци или въ кръгъ.

Запѣватъ горния текстъ, като правятъ крачки напредъ и съ едната рѣка засѣватъ, а съ другата държатъ крива.

ПОДРАЖАТЕЛНИ ИГРИ ПО ДАДЕНИ ПЪСНИ

Танцът на звездитъ

Музика Г. Сѣчко.

Ангелътъ Божий тамъ, запали Божий храмъ
 храмъ И свѣтлитъ звезди тѣвъ хубави се-
 стри Тѣй лекичко треп-тятъ Инѣжно си шеп-тятъ.

Ангелътъ Божий тамъ, Ла ла ла
 запали Божий храмъ. ла ла ла
 И свѣтлитъ звезди, ла ла ла
 тѣвъ хубави сестри,
 тѣй лекичко трептятъ
 и нѣжно си шептятъ. ла.

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата сж седнали по мѣстата си, или сж наредени въ кръгъ. Избира се едно дете за ангелъ и всички запѣватъ:
 „Ангелътъ Божий тамъ,
 запали Божий храмъ“ — Детето ангелъ лети меж-ду децата, като се покланя предъ нѣколко другарчета (8—10) — по свободенъ изборъ.

Всѣко избрано съ поклонъ дете става звездичка — започва да трепти, като лъчки ржцетъ си напредъ и въ страни съ въртене на мѣсто.

„И свѣтлитъ звезди,

тѣвъ хубави сестри“ — Ангелътъ застава въ срѣдата, а звездичкитъ се движатъ напредъ съ ситни стъпки въ кръгъ; улавятъ се за ржце и съ леко скачане свиватъ кръга.

„Тѣй лекичко трептятъ“ — отпущатъ ржце и съ въртене около себе си газшираватъ кръга.

„И нѣжно си шептятъ“ — спиратъ се на мѣсто и леко се навеждатъ напредъ. Движатъ кракъ се поставя свободно назадъ, а дѣсниятъ се прегъва въ коѣнното и пружинира — леко клѣкане. Ржцетъ сж силно изопнати назадъ, главата изправена съ погледъ напредъ.

Вториятъ куплетъ се гѣе съ ла ла ла, както при първиятъ два реда — звездичкитъ играятъ валсъ по две. При вториятъ два реда — звездичкитъ се въртятъ и смѣнятъ другарчетата си. При последниятъ два реда играятъ пакъ валсъ по две.

Сжщата игра е подхоляща и за сцена или около елхата, като звездичкитъ се облѣкатъ въ сини роклички, уседени съ звезди. На главитъ сжщо по една звезда. А ангелътъ въ бѣла мантия съ крила.

Детски сънъ

Музика: М. П.

Де-чи-ца-та спятъ, звѣ-зди-тъ трѣп-тятъ
 татъ трѣп-тятъ трѣп-тятъ лѣ-тятъ и блѣс-тятъ
 татъ трѣп-тятъ, трѣп-тятъ лѣ-тятъ и блѣс-тятъ.

Звездица

Музика: Г. Сѣчко

Звездице малка изгрѣ ли вече Толкозъ високо толкозъ далече

1. Звездице малка,
изгрѣ ли вече
толкозъ високо,
толкозъ далече?
2. Твойгѣ дружки
где закъснѣха,
своши съсь тебе,
всячкитѣ бѣха.
3. Азъ ще ги закамъ,
нѣма да легна,
ржчица бѣла
да имъ протегна.
4. Че ако падне
мойта звездица,
да си я хвана
кротко съ ржчица.

5. Да си я сложа
вжтре въ сърдцето,
тамъ да ми грѣе,
както въ небето.

Дора Габе.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Едно дете се облича като звездица съ златисна рокличка и звезда на главата. Всички започватъ мелодията съ затворени уста, а звездицката играе соло балетъ. Последната става въ срѣдата на кръга безъ движения, а децата пѣятъ:

- „Звездице малка,
изгрѣ ли вече?“ — Нѣма движения.
„Толкозъ високо,
толкозъ далече.“ — Вдигатъ се на прѣсти прави и сочатъ небето съ ръка.
„Твойгѣ дружки
где закъснѣха?“ — Безъ движения.
„Снощи съсь тебе
всячкитѣ бѣха.“ — Хващатъ се за ръце въ кръгъ и съ бавна стѣпка се движатъ надѣсно.

1. Дечицата спятъ,
звездитѣ трептятъ,
трептятъ, трептятъ,
трептятъ и блещатъ.
2. И месечко златенъ,
усмихнатъ, приятенъ,
люлѣй се, люлѣй се,
люлѣй и се смѣй.

3. Той тихо поглежда
и сладко нарежда:
„Деча, деча,
елате на игра!“

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Всички деца се нареждатъ едно задъ друго въ кръгъ, ржцетѣ свободни. Запѣватъ:

„Дечицата спятъ.“ — Ржцетѣ прибрани съ длани една върху друга, главата наведена и допрѣна до ржцетѣ.

„Звездитѣ трептятъ.“ — Ржце: въ напредъ, като движатъ бързо киткитѣ — трептене.

„Трептятъ, трептятъ.“ — Въртене на мѣсто съ сящото движение на ржцетѣ.

„Трептятъ и блещатъ.“ — Вър: ятъ съ сити стѣпш и напредъ въ кръгъ, ржцетѣ въ страни съ бързо движение на киткитѣ — трептене.

„И месечко ясенъ,
усмихнатъ, приятенъ.“ — Движатъ се напредъ съ бавни стѣпки. Дѣсната ржа напредъ, малко нагоре, лѣвата назадъ.

„Люлѣй се, люлѣй се,
люлѣй и се смѣй!“ — Люлѣйна стѣпка на мѣсто, ржцетѣ въ сящото положение.

„Той тихо поглежда
и сладко нарежда.“ — Обръщатъ се, три бавни стѣпки къмъ центъра на кръга. Ржцетѣ въ сящото положение: дѣсната напредъ, малко нагоре, а лѣвата назадъ.

„Деча, деча.“ — Улавятъ се за ржце въ кръгъ и съ леко сканане разширяватъ кръга.

„Елате на игра!“ — Пускатъ си ржцетѣ и се въртятъ ма мѣсто около себе си. Дѣсната ржа се маха въ стѣпани и малко нагоре.

2. Влчатъ се мъгли,
често дъждъ вали,
слънце слабо грѣй,
славяетъ не пѣй.
3. Капаятъ вредъ листа,
Нѣма вече цвѣтя,
само минаухаръ,
самъ е — безъ другаръ.
Тр. Симеоновъ.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата се подреждатъ въ кръгъ едно следъ друго и запѣватъ:

Сбогомъ, лѣтни дни,
есенъ подрани" — Всички деца подскачатъ едно следъ друго напредъ и махатъ — поздравяватъ съ дѣсната ржка.

"Хладничко стана" — Вървятъ съ ситни стъпки напредъ, ржцетъ надолу.
"Падна вече слана" — Спиратъ се и клѣкатъ на мѣсто.

"Птичките отъ тукъ
бѣгатъ въ топли югъ" — Ставатъ, вървятъ напредъ съ подскане и леко движение на ржцетъ въ страни.
"Нѣма вече зърна,
нѣма вече храна" — Всѣки се върти на мѣсто и подскача.

"Влчатъ се мъгли" — Бавни стъпки напредъ въ кръгъ съ леко подвижане отъ кръста, ржцетъ иззадъ.
"Често дъждъ вали" — Спиратъ на мѣсто. Ржцетъ се издигатъ и свалатъ напредъ съ движение на пръстите.

"Слънце слабо грѣй" — Пакъ на мѣсто правятъ пълни кръгове съ ржцетъ.

"Славяетъ не пѣй" — Безъ движения.

"Капаятъ вредъ листа" — Стъпки напредъ съ подскане като влигатъ ту едната ржка, ту другата.

"Нѣма вече цвѣтя" — Пакъ стъпки напредъ съ глѣскане на ржце.

"Само минаухаръ" — Спиратъ на мѣсто, обръщатъ се съ лице къмъ кръга и съ дѣсната ржка показватъ центъра.

"Самъ е безъ другаръ" — Въртятъ се на мѣсто

"Азъ ще ти чакамъ,
нѣма да легна" — Отпущатъ ржце, всички правятъ стъпка напредъ къмъ центъра на кръга. Главни движения съ ржцетъ въ страни малко надолу.

"Ржцица бѣла
да имъ протегна" — Спиратъ се на мѣсто и протѣгатъ ржце нагоре.

"Че ако падне
мойта звездица" — Движатъ се съ ситни стъпки назадъ, ржцетъ въ страни малко надолу съ малко привеждане на кръста.

"Да си я хвана
кратко съ ржцица" — Навеждатъ се, правятъ движение, като че взематъ нѣщо и се изправятъ.

"Да си я сложа
вжтре въ сърцето" — Правятъ движение, като че ли слагатъ нѣщо въ сърцето

"Тамъ ще ми грѣе,
както въ небо" — Тѣлото изправено на пръсти, дѣсната ржка на сърцето, лѣвата сочи небо, погледъ нагоре.

За сцена горната игра е оста ефектна, като се костюмиратъ, както звездицата, така и децата (последниятъ въ ролнички—бебе), като за целта се продължатъ и фигуритъ а именно: 1) балетъ на звездицата съ пѣне при притворени уста, 2) пѣсень на децата съ движения и 3) балетче на децата съ свирене на сжщата мелодия и фигури, подобрани отъ децата или самата учителка.

Сбогомъ, лѣтни дни

Музика: Б. Тричковъ.

Бзвичко.

Сбо-гомъ лѣт-ни дни Е-сень под-ра-ни

Хзад-нич-ко ста-на Пад-на вече сла-на на

Есень

Музика Г. Сьчко.

Пой-ни птич-ки ол-лѣ-тя-ха цвѣ-тен-ца-та вѣчь за-спа-ха М'ѣк-на-ха за мигъ по-ля-та Из-по-кри-ха се це-ца-та.

Пойни птички оллетѣха.
Цвѣтенцата вѣчь заспаха.
М'ѣкнаха за мигъ полѣта.
Изнокриха се лещата.
Тихо шепне златна есень,
Листецъ пѣе гѣжна пѣсень,
Топло лѣто оллетива,
Хладенъ вѣтрець пакъ завѣяз.

Оголѣла е гората.
Мечетата сж въ леглага.
Дѣдо Мразъ ще ни гостува,
баба Зима ще зимува.

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА:

Децата сж въ кръгъ готови за игра, като пѣятъ:
Пойни птички оллетѣха — тичатъ свободно
и махатъ рѣце като птички.
Цвѣтенцата вѣчь заспаха — спиратъ се, мѣ-
катъ и навеждатъ главици, върху киткитѣ си, като за сънъ.
М'ѣкнаха за мигъ полѣта — клеканали турятъ
прѣстъ на устата въ знакъ за мълчание.
Изнокриха се лещата — тичатъ свободно на
различни страни.
Тихо шепне златна есень — пѣятъ много тихо
почти въ шепотъ.

Листецъ пѣе гѣжна пѣсень — все още тихо
пѣятъ и правятъ движения на падащи листа.

Топло лѣто оллетива — махатъ съ рѣка на-
задъ въ знакъ на нѣщо, което си отива.

Хладенъ вѣтрець пакъ завѣзва — завъртватъ
се, тичатъ съ ситни стѣпки и люлѣятъ рѣцетѣ си въ страни.

Оголѣла е гората — спиратъ се и люлѣятъ рѣ-
це, като голи клози, вдигнати нагоре.

Мечетата сж въ леглата — всици се приби-
ратъ въ центъра, клѣкатъ и се сгущаватъ.

Дѣдо Мразъ ще ни гостува, баба Зима ще
зимува — Сзиватъ се, като въ студъ, и съ бавни стѣпки
сѣддатъ по мѣстата си, или образуватъ кръгъ.

Не е необходимо горната игра да се играе тосно по
зададенитѣ движения. Ако децата, или учителката намѣратъ
по-подходящи движения нека ги приложатъ.

Снѣжинки

Музика: Г. Сьчко

Хвъркатъ бѣли-тъ снѣжинки, махатъ съсь крила

Ни сме ве-се-ли и лу-дивънъ принасе-ла...

1. Хвъркатъ бѣлички снѣжинки, 2. Румени при насъ играчи
махатъ ни съ крила: чуйте какъ крещатъ
и шейни доде се зрачи
и шейни доде се зрачи
всѣ летятъ, летятъ.
всѣ летятъ, летятъ.

3. Хвъркатъ бѣлички снѣжинки,
махатъ ни съ крила:
Ний сме весели и луди,
скоро вѣнъ ела!

Ранъ Босилекъ.

ПРЕДВАРИТЕЛНО НАРЕЖДАНЕ

Децата се нареждат въ две редици, или срещу други, малко въ диагоналъ. Едната редица сж сирачетата — стоятъ свати съ ржце на лицето и плачатъ. Другата редица сж милостивитѣ деца — стоятъ наведени къмъ сирачетата. Разстоянието между дветѣ редици е няколко крачки.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Милостивитѣ деца пѣятъ.
„Отъ прозореца наведенъ* — децата пѣятъ безъ движения.

„Чувамъ тамъ, че нѣкой плаче,
Ей предъ менъ се ази оглеждамъ,
малко дрипаво сираче* — Милостивитѣ деца пѣятъ, вглеждатъ се и показватъ съ ржца сирачетата.
Безъ обуца и патенце,
бедно мѣничко летенце* — Сжцитѣ се наведатъ и показватъ обуцата и дрехитѣ си.
„Ахъ горкото, то трепери
топло катче да намѣри* — Децата пѣятъ безъ движения, а сирачетата треперить съ свити ржце.

„Презъ прозореца ще скокна,
бързо тамъ ще го достигна* — Сирачетата
стоятъ неподвижни, а милостивитѣ деца скачатъ и се затичватъ напредъ къмъ сирачетата.
— „Чуй, летенце азъ те моля
въ кжши тамъ да идемъ двама* — Всѣко дете се спира предъ едно сираче и показва въ страни кжшата.

„Тѣй хванахме си ржчица
двенки мѣнички лечица* — Две по две -- сираче и дете вървятъ напредъ, заловени за ржце.
„Въ кжши сладко си хапнахме. — Спиратъ на мѣсто едно срещу друго и правятъ движения, че се хранятъ.
„И на конче си играхме* — Всѣко милостиво дете застава напредъ, протѣга ржцетѣ си назадъ, сирачето улавя ржцетѣ на детето и така заловни по две тичатъ въ кръгъ.
Тази игра, при постановка съответна на съдържанието и костюми, може да се играе като спенка.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Всички готови запѣватъ:

„Хвъркати бѣлички снѣжинки,
махатъ ни съ крилаа* — всички вървятъ напредъ съ ситни стъпки и махане на ржце въ страни.

„Ний сме весели и луди — въртятъ се на мѣсто.
Вънъ при насъ ела! — движатъ се къмъ центъра съ ситни стъпки.

„Румени при насъ играчи
чуйте какъ крещатъ* — свободно скачатъ.

„И шейни доле, се здрачи
все летятъ, летятъ* — всѣки клѣка и прави движения съ ржце, че оправа шейна, като прави кръгове въ страни.

„Хвъркати бѣлички снѣжинки,
махатъ ни съ крила — движения както при първи куплетъ.

Сираче

Музика: Г. Сѣчко

Отъ прозо-ре- ца наведенъ чувамъ азъ че нѣкой плаче

Ей предъ-менъ се ази вглеждамъ малко дрипа-во сира-че.

2. Безъ обуца и патенце
бедно мѣничко летенце,
ахъ горкото, то трепери
топло катче да намѣри.
3. Презъ прозореца ще скокна,
бързо тамъ ще го достигна.
— Чуй, летенце, азъ те моля,
азъ кжши тамъ да идемъ
двама.

4. Тѣй хванахме си ржчици
двенки мѣнички лечици.
Въ кжши сладко си хапнахме
и на конче си играхме.
М. П.

Бѣлички снѣжинки

Музика: Г. Сѣчко

Бързо.

Като бѣлички снѣ- жинки ний дечица- та мѣ- нинки

хващаме се за рж- чи- ца на- ред- ни на ре- ли- ца

Бързо

Пѣсенъ звѣнка ще ва- пѣ- емъ на хорце ще залю- лѣ- емъ

две на дѣсно две на лѣво три на вѣрка три на вжтре.

2. Па съ ржници тѣй ще плѣ- немъ, катъ звездици ний ще блѣснемъ и ще литнемъ кѣмъ земята да покриемъ семенцата.

3. Пѣсенъ сладка ще запѣемъ, златна люлка ще люлѣемъ, нека спятъ тѣ въ сънь при- зѣнь, доръ ги сгрѣе Слънчо златенъ.

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Бѣлички деца селатъ на мѣстата си безъ предварително нареждане и запѣватъ:

„Като бѣлички снѣжинки, ний дечицата мѣнинки“. — Желаницитѣ играчи ставатъ гравни.

„Хващаме се за ржчица, нареденй на редица“. — Хващатъ се въ кръгъ за ржце.

„Пѣсенъ звѣнка ще запѣемъ, на хорце ще залюлѣемъ“. — Хванати въ кръгъ, люлѣятъ главата си въ страни: — надѣсно и налѣво.

„Две надѣсно, две налѣво, три навѣнка, три навжтре“. — Две ситни стжпки надѣсно, две ситни стжпки налѣво. Три стжпки напредъ и три назадъ, споредъ думитѣ.

„Па съ ржчици тѣй ще плѣснемъ“ — всички плѣскатъ съ ржце.

„Катъ звездици ний ще блѣснемъ“ — Въртятъ се на мѣсто и съ ржцетѣ правятъ кръгове нагоре, въ страни и надолу.

„И ще литнемъ кѣмъ земята“. — Тичатъ въ кръгъ едно следъ друго съ ситни стжпки, ржцетѣ назадъ.

„Да покриемъ семенцата“. — Спиратъ се, навеждатъ се и съ смѣлъ замахъ правятъ движение, като че покриватъ нѣщо.

„Пѣсенъ сладка ще запѣемъ“. — Пѣватъ клекнали безъ движения.

„Златна люлка ще люлѣемъ“. — Клекнали люлѣятъ люлка съ ржцетѣ.

„Нека спятъ въ въ сънь приятенъ“. — Въ склѣното положение свеждатъ главици въ страни върху приборани китки, като че спятъ.

„Доръ ги сгрѣе Слънчо златенъ“. — Изправятъ се на мѣсто, широко разгварятъ ржцетѣ си нагоре, въ страни и долу.

Дѣдо Коледа дойде

Музика: Г. Сѣчко

Чу-ка, чу-ка чукъ-чукъ чукъ. Дѣдо ко-ле- да е ту-къ

До врата-та ей го ча-ка и сто-я-га тра-ка, тра-ка.

2. Старъ е, бълъ е, като снѣгъ,
но на гости иде пакъ.
Подранилъ е като лани,
носи цѣлъ кошъ армагани.

4. Плъть плтува отъ зори,
бързай, бабо, отвори.
Иде много отдалече,
да се не разсърди вече.
Калина Малина

ХОДЪ НА ИГРАТА

Избира се едно дете за дѣло Колела, а останалитѣ се нареждатъ се въ кръгъ и запѣватъ:

„Чука, чука, чука, чука, чука, чука, чука.“ — Всички пѣятъ бездѣло Колела е гукъ.“ — Всички пѣятъ бездвижения. Детето дѣло Колела върви въ кръга съ бавни стъпки.

„Довратата ейго чака
и съ тояга трака-трака.“ — Децата вървятъ напредъ едно задъ друго и чукаатъ съ ржката. Дѣло Колела, се спира и прави движения като че чука,

„Старъ е, бълъ е като снѣгъ,
но на гости иде пакъ.“ — Децата се улавятъ две по две за раменетѣ, подскачатъ и се въртятъ на мѣсто. Дѣло Колела стои безъ движения.

„Подранилъ е като лани“, — Всички вървятъ напредъ едно следъ друго въ кръгъ.

„Носи цѣлъ кошъ армагани“, — Дѣло Колела, привиденъ напредъ, имитира, като че е нагояренъ и върви бавно въ кръга. Сжщото правятъ всички и се движатъ напредъ.

„А на мене кой ли знай“, — Дѣло Колела стои неподвиженъ, а Децата се обръщатъ къмъ центъра и вървятъ къмъ дѣло Колела.

„Може би ще е кравай“, — Спиратъ се и съ рж-цетѣ чертаятъ формата на кравай.

„Или носи питка сладка,
или моливъ и тетралка.“ — Всички се обръщатъ къмъ центъра, стоатъ на мѣсто и съ рж-цетѣ описватъ питка, моливъ и тетралка.

„Плъть плтува отъ зори“, — Децата вървятъ напредъ, разширяватъ кръга, а дѣло Колела бавно се движи въ кръга.

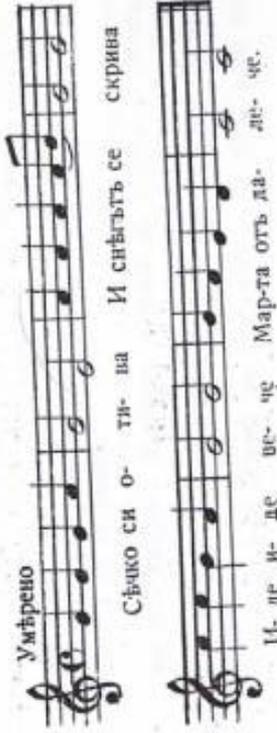
„Бързай, бабо, отвори“, — Децата се обръщатъ въ дѣсно, вървятъ едно задъ друго съ ситни стъпки. Дѣло Колела продължава да върви въ кръга.

„Иде много отдалече“, — Всички се спиратъ на мѣсто и показватъ съ ржка в . страни.

„Да се не разсърди вече“, — Дѣло Колела стои неподвиженъ, а децата се обръщатъ къмъ него и правятъ дълбоки поклони.

СЪЧКО СИ ОТИВА

Музика: Г. Съчко.

1. Съчко си отива
и снѣгътъ се скрива.
Иде иде вече
Марта отдалече.

2. Всѣмоя ржчица
изма марсеница.
Иде иде вече
Марта отдалече.

3. Носи радостъ, нѣсенъ
и вѣнецъ чудесенъ.
Иде, иде вече
Марта отдалече.

М. П.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата сж наредени въ кръгъ едно задъ друго и пѣять „Сѣчко си отива“... Маршируватъ едно задъ друго и махатъ съ рѣка въ страни.

„И снѣгътъ се скрива“... Продължаватъ да маршируватъ, а рѣцетъ съ длани надолу се движатъ една срещу друга напредъ и после въ страни — прибирание и разставяне.

„Иде, иде вече“
„Марта отдалече“... Всички тичатъ напредъ едно задъ друго.

„Всѣкой рѣчица има мартеница“... Обръщатъ се кръгомъ и маршируватъ като показватъ рѣцетъ си.

„Иде, иде вече“
„Марта отдалече“... Всички тичатъ напредъ въ кръгъ и махатъ съ рѣка.

„Носи радостъ, пѣсенъ и вѣнецъ чудесенъ“... Обръщатъ се кръгомъ, маршируватъ, пакъ въ кръгъ, като правятъ движения съ рѣцетъ, като че слагатъ вѣнецъ на главата си.

„Иде, иде вече“
„Марта отдалече“... Тичатъ въ кръгъ и махатъ съ рѣка.

ЩЪРКЕЛЪ

Музика: Г. Сѣчко

Трака тракъ тракъ е-тои-де пакъ трака тракъ тракъ

щъркелъ дългокракъ отъдалече той до-ли-та

трайногнѣзъ до си о-пли-та цѣ-ло лѣ-то

но по-ля-ни трѣ-ва га-зи до ко-лѣ-ни.

2. Трака — тракъ, тракъ, сто иде пакъ трака — тракъ, тракъ, щъркелъ дългокракъ.
3. На змията страхъ залава, — щомъ я хване, не грошчава. Щомъ пѣкъ найде креке рушка той я гълта въ своята гушка Трака — тракъ . . .

ХОДЪ НА ИГРАТА

Всички деца се нареждатъ въ кръгъ едно задъ друго. Протѣгатъ рѣцетъ си напредъ съ длани една върху друга и запѣватъ:
„Трака-тракъ, тракъ, сто иде пакъ, трака-тракъ, тракъ, щъркелъ дългокракъ.“ — Всички върватъ напредъ едно следъ друго, като високо издигатъ краката си. Отварятъ и затварятъ рѣцетъ си, като плѣската подобно човката на щъркелъ.

Отдалече той до-ли-та. — Продължаватъ да върватъ напредъ и махатъ съ рѣце въ страни — летятъ. Трайно гнѣздо си изплита. — Спиратъ на мѣсто, правятъ движения съ рѣцетъ, като че свиватъ гнѣздо. Цѣло лѣто по поляни. — Летятъ, като махатъ рѣце.

Трева газв до колѣни. — Спиратъ, навеждатъ се напредъ и махатъ рѣцетъ до колѣнетъ и въ страни. Трака-тракъ . . . — Както при първия куплетъ. На змията страхъ залава. — Спиратъ се и съ поестъ се заканватъ къмъ центъра.

Щомъ я хване, не грошчава. — Всички стоятъ на мѣсто, навеждатъ се, правятъ движение, като че хванатъ мѣшо. Изправятъ се и правятъ движение, като че поглъщатъ уловеното.

Щомъ пѣкъ хване крекеруша. — Сядо като

При приѣзда „Тра-ла-ла“ — улавятъ се съ срещу
положна ръка и се въртятъ на мѣсто съ полсклане.
Всѣки куплетъ се играе по сжния начинъ.

Воденичка

Съ постепенно ускорение.

1. Вѣтрѣната воденица
се-върти ей-тъй, дечица,
Кога вѣтрѣ въе силно,
не стои тя никакъ мирно.
2. Жито мели, брашно дава,
а отъ него мѣсимъ хлѣба,
който на всичкитъ ни трѣба
мели, мели ни храница.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Децата селатъ свободно по мѣстата си и запѣватъ:
„Вѣтрѣната воденица
се-върти ей-тъй, дечица“.
„Кога вѣтрѣ въе силно,
не стои тя никакъ мирно“ — Всички пѣватъ и
движатъ рцетѣ отъ киткитѣ презъ гърдитѣ, като праватъ
крагоше една около друга, безъ да се допиратъ.

„Жито мели, брашно дава,
а отъ него месимъ хлѣба,
който на всичкитъ ни трѣба“ — Всѣки слаги
длантѣ една върху друга и бавно ги трѣка като воленици
камъни, после прави движение съ рцетѣ, като че мѣси.

„Ей-тъй бързо воденица,
мели, мели ей храница“ — Движатъ рцетѣ си
както при първия куплетъ, само че много бързо.

Слънчеви лжчи

Умѣрено

Слънчеви лж-чи сме свѣтли Радостъ носимъ посѣвта

2. На кокиченца, иглики,
винзухари и синчець,
ние носиме храница,
ние носиме живогъ.
3. На калинки, пеперулки,
цомъ дскоснеме крилица,
тѣ ще литнатъ по полето.
каго падави деца.

4. Тра-ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла,
ние носиме живогъ,
Тра-ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла,
ние носимъ благодать

ПРЕДВАРИТЕЛНО НАРЕЖДАНЕ

Две кокиченца, две минухарчета, две иглики, два син-
чеца, всѣчко осемъ деца се поставятъ въ кръгъ, като цаф-
тата заставатъ едно срещу друго, рцетѣ кръстосани предъ
гърдитѣ.

Други осемъ деца, които представяватъ слънчевитѣ лъчи, образуватъ втори кръгъ отвътре, като всѣки лъчъ застава между две цвѣтени.

Въ срѣдата на двата-коцентрични кръга клѣкатъ 3—4 калинки и 3—4 пеперудки.

ХОДЪ НА ИГРАТА

Всички лѣтятъ:

„Слънчеви лъчи сме свѣтла“. — Децата стоятъ и рѣчатъ по мѣстата си безъ движение, само слънчевитѣ лъчи движатъ рѣцетѣ си въ лѣво и въ дѣсно, успоредни една на друга.

„Радостъ носимъ по свѣта“. — Само лъчитѣ се обръщатъ въ дѣсно, вървятъ напредъ съ сѣмъто движение на рѣцетѣ.

„За треви, цвѣтеца драги“. — Накъ само лъчитѣ леко подскочатъ и се обръщатъ ту къмъ центъра, ту къмъ периферията, а съ рѣцетѣ правятъ движение на летене.

„Ние носимъ благодатъ“. — Накъ лъчитѣ вървятъ бързо напредъ въ кръгъ съ ситни стълпки, рѣцетѣ назадъ

косо.

„На кокиченца, иглики, минухари и синчецъ“. — При изпѣване на „На кокиченца“ две отъ децата — лъчи се добавяватъ до кокиченцата, заобикалятъ ги, като махатъ рѣцетѣ, всѣки лъчъ обикаля едно шѣте.

При думитѣ „иглики“ други два лъча обикалятъ по сѣмъта всички иглики. Останалитѣ лъчи правятъ сѣмътъ движение при изпѣване имената на съответнитѣ шѣта.

„Ние носиме хранина, ние носиме животъ“. — Лъчитѣ заставатъ на дѣсно колѣно предъ всѣко шѣте, рѣцетѣ една върху друга на колѣното. Всѣко шѣте бавно се върти около застаналата предъ него лъчъ и маха рѣцетѣ си въ страни.

„На калинки, пеперудки, шомъ докогнеме, крилица“. — Цвѣтенцата заставатъ на мѣсто, лъчитѣ ставатъ и леко се навеждатъ надъ калинкитѣ и пеперудкитѣ. Последнитѣ, които досега пѣха неподвижно, се раздвижаватъ.

„Тѣ ще летятъ по полето като палави деца“. — Калинкитѣ и пеперудкитѣ летятъ между цвѣтата. Последнитѣ се въртятъ бавно на мѣ-

сто, а лъчитѣ се улавятъ въ срѣдата въ кръгъ, съ диглати рѣце и съ ситни стълпки се движатъ на дѣсно на хорце.

„Тра-ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла“. — Цвѣтата се улавятъ ние носиме животъ“. — Цвѣтата се улавятъ съ вдигнати рѣце и се движатъ съ бавни стълпки въ дѣсно. Лъчитѣ излизатъ отъ кръга на цвѣтата съ бавни стълпки, образуватъ външенъ кръгъ, обръщатъ се въ лѣво и съ сѣмъ шѣтъ стълпки се движатъ обратно на цвѣтата, рѣцетѣ държатъ назадъ. Калинкитѣ и пеперудкитѣ свободно летятъ въ срѣдата на кръга.

„Тра-ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла“. — Цвѣтата отпушатъ ние носимъ благодатъ. — Цвѣтата отпушатъ рѣце и се въртятъ на мѣсто бавно, всѣко около себе си. Лъчитѣ тичатъ между тѣхъ въ зиг-загъ едно следъ друго, рѣцетѣ назадъ. Калинкитѣ и пеперудкитѣ се улавятъ по две, завъртатъ се, размѣнятъ мѣстата си и пакъ се завъртатъ.

Горната игра е ефектна и може да се играе на сцена, като се костюмиратъ всички деца.

За осемъ слънчеви лъчи се правятъ жълти роклички и на главата лъчисти коронки.

Две кокиченца, две иглики, две минухарчета, два синчеца, 2 — 3 — 4 калинки и 2 — 3 — 4 пеперудки.

Съдържание

	Стр
Предговоръ	3
I. Детски молитви	5
1. Благий Татко	5
2. О, Господи, учи ме	5
II. Сигнали за тишина	7
1. Звънче звъни	7
2. Всъкоо детенце умно	7
III. Маршове за малкитѣ ученици	9
1. Ставай рано	9
2. Забаваче	9
3. Първи май	10
4. Песень на туркиститѣ	10
5. Ваканция	11
6. Наказаня	12
IV. Гимнастически упражнения за малки юнци	13
1. По двама все напредъ (маршъ)	13
V. Подвижни игри	20
1. Лекоридла пеперудка	21
2. Майско хорце	21
3. Познаване чрезъ мишка	22
4. Скачай, скачай, топче	23
5. Юнакъ заю	23
6. Дъсно и лъво	25
7. Майка и паленка	26
8. Лазарки	28
9. Хорце	29
10. Заю Баю	29
VI. Пластика и ритъмъ	32
Предварителни: бележки	32
A. 1. Цѣля	33
2. Кожички	35
3. Рѣка	36
4. Игра	37
5. Слънцъ	38
6. Часовникъ	39
B. Покръвателни игри по издени писни	40
1. Тягъ на зоркитѣ	40
2. Детски слуга	41
3. Звемъца	43

4. Сбогомъ лѣтни дни	44
5. Есень	46
6. Снѣжинки	47
7. Сираче	48
8. Бѣлички снѣжинки	50
9. Дѣдо Коледа дойде	51
10. Сѣзко си отива	53
11. Шъркелъ	54
12. Кукувица	56
13. Чистички кърпички	57
14. Воденичка	58
15. Слънчеви дъми	59

ДОПУСНАТИ ПЕЧАТНИ ГРЪШКИ:

1. На стр. 18 въ объяснението, вмѣсто фиг. 13 да се четѣ фиг. 3 отъ стр. 14.
2. На стр. 25 — музиката на играта „Дъсно и лъво“ не е отъ Г. Сѣзко. Въ сжшата игра 2-я куплетъ почва съ „Азъ лѣва ража и пр.“
3. На стр. 28 — при играта „Лазарки“ предъ „Миръ любовъ . . .“ да се пѣе:
„Разговорете портитѣ
Слушайте имъ пѣснитѣ“.